

INFORMATĪVS MATERIĀLS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM

2018.gada 17.septembris

Esam saņēmuši daudz jautājumu no izglītības iestādēm un zemāk apkopojuši biežāk uzdotos jautājumus Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasību ievērošanai izglītības iestādēs:

1) **Jautājums:** Kas ir Pārzinis izglītības iestādē?

Atbilde: Atbilstoši Vispārīgai datu aizsardzības regulai, Pārzinis ir Tukuma novada pašvaldība, savukārt izglītības iestāde uzskatāma par Pārziņa sastāvdaļu.

2) **Jautājums:** Kas ir datu aizsardzības speciālists mūsu izglītības iestādē?

Atbilde: Jūsu pašvaldībā ir iecelti šādi Datu aizsardzības speciālisti:

- Raivis Grūbe, tālr.: +371 67419000, e-pasts: raivis@grubesbirojs.lv
- Viesturs Grūbe, tālr.: +371 67419000, e-pasts: viesturs@grubesbirojs.lv

3) **Jautājums:** Kādi ir Datu aizsardzības speciālista uzdevumi un kā speciālists var palīdzēt ikdienas darbā?

Atbilde: Datu aizsardzības speciālistam ir šādi galvenie uzdevumi:

- Sniegt konsultācijas Pasūtītāja darbiniekiem.
- Uzraudzīt kā tiek ievērota Vispārīgā datu aizsardzības regula.
- Izstrādāt un aktualizēt Pasūtītājam nepieciešamos iekšējos normatīvos aktus.
- Būt par Pārziņa kontaktpersonu ar datu subjektu un Datu valsts inspekciju.
- Sagatavot un iesniegt Ziņojumu par pārkāpumu Datu valsts inspekcijā.

4) **Jautājums:** Vai izglītības iestādē ir jābūt izstrādātiem un apstiprinātiem Personas datu apstrādes noteikumiem?

Atbilde: Jā, šādiem noteikumiem ir jābūt. Mēs no savas puses esam sagatavojuši Personas datu apstrādes noteikumu projektu. *Mēs katrai izglītības iestādei nosūtījām epastu ar nepieciešamajām darbībām, t.sk. noteikumu projektu. Ja neesat saņēmuši šādu epastu, lūdzu, dodiet ziņu un mēs Jums to nosūtīsim.*

Jūsu izglītības iestādes vadībai būtu nepieciešams šos Personas datu apstrādes noteikumus apstiprināt un ar tiem iepazīstināt visus darbiniekus (t.sk. pedagogus un citus tehniskos darbiniekus), kuriem var būt pieejami personas dati.

5) **Jautājums:** Vai iegūstot personas datus no vecākiem pēc š.g. 25.maija, kad tiek piemērota jaunā Vispārīgā datu aizsardzības regula, izglītības iestādei būtu nepieciešams sniegt informāciju, kas līdz šim netika sniegta?

Atbilde: Jā, Vispārīgās datu aizsardzības regulas 13.pants nosaka, ka iegūstot personas datus izglītības iestādei ir jāsniedz šāda informācija:

- Pārzinis
- Datu aizsardzības speciālists
- Apstrādes nolūks

- Apstrādes juridiskais pamatojums
- Papildus ieguves avoti
- Personas datu kategorijas
- Glabāšanas ilgums
- Datu saņēmēji
- Datu subjekta tiesības
- Vai tiek veikta lēmumu pieņemšanas automatizācija

Šo informāciju būtu nepieciešams iestrādāt **pieteikuma anketās, pievienot pie pieteikuma vai līguma (ja tāds tiek slēgts) vai arī izvietot vecākiem redzamā vietā.**

Piebilde: Vispārīgā datu aizsardzības regula nenosaka, ka šajos gadījumos obligāti būtu nepieciešams iegūt rakstveida piekrišanu. Tomēr, ja vēlaties iestrādāt rakstveidā, ieteicamais formulējums: „Ar šo es piekrītu savu (t.sk. sava bērna) personas datu apstrādei un apliecinu, ka man ir zināma informācija par pārzini, personas datu apstrādes nolūku un citu informāciju, ko nosaka Vispārīgās datu aizsardzības regulas 13.pants” klāt pievienojot vai arī nepievienojot informāciju no tabulas, kas iekļauta zemāk.

Regula paredz atsevišķus izņēmumus, kad augstāk minēto informāciju var nesniegt:

- Ja datu subjektam jau ir zināma augstāk minētā informācija.
- Ja informācijas sniegšana datu subjektam izrādās neiespējama vai prasītu “nesamērīgi lielas pūles” (attiecināms uz līdz šim ievāktiem personas datiem, bet sākot ar š.g. 25.maiju šo principu nebūtu jāattiecina).

Realizējot pamatfunkciju “Izglītības programmas īstenošana”, izglītības iestādei ir tiesības noteikt Personas datu apstrādes politiku, t.sk.

- Tiesības publicēt atsevišķus personas datus izglītības iestādes telpās, piemēram, bet ne tikai sarakstu ar personām un to pārbaudījumu, sporta un konkursu rezultātiem, kopbildēm un fotogrāfijām no mūsu pasākumiem, un tml.
- Tiesības informācijas un dokumentu nodošanu sniegt ar audzēkņu starpniecību.
- Tiesības veikt video novērošanu.
- Atruna: publiskos pasākumos iestādes telpās iestāde nenodrošina personas datu aizsardzību pret trešo personu fotogrāfiju uzņemšanu un to iespējamu tālāku neautorizētu publiskošanu.

Zemāk esam sagatavojuši tabulu ar šo informāciju:

Personas datu apstrādes nolūks: Audzēkņu uzskaitē.

Pārzinis: Tukuma novada pašvaldība. Adrese: Pils iela 18, Tukums, LV-3101, reģistrācijas Nr. 90000050975, Tālrs. 63122231; 29288876, 80205111, epasts: dome@tukums.lv

Datu aizsardzības speciālists: Raivis Grūbe, tālr.: +371 67419000, e-pasts: raivis@grubesbirojs.lv, Viesturs Grūbe, tālr.: +371 67419000, e-pasts: viesturs@grubesbirojs.lv,

Personas datu apstrādes juridiskais pamatojums: Vispārīgās datu aizsardzības regulas 6.panta 1.punkta a) apakšpunkts un c) apakšpunkts ("Izglītības likums", "Vispārējās

izglītības likums" un uz šo likumu pamata izdotie tiesību akti).

Personas datu papildus ieguves avoti: Datu subjekta sniegtā informācija, Valsts izglītības informācijas sistēma.

Personas datu kategorijas: Audzēkņi un audzēkņu likumiskie vecāki tikai tādā apjomā kā tas ir noteikts "Izglītības likums", "Vispārējās izglītības likums" un uz šo likumu pamata izdotajiem tiesību aktiem.

Personas datu glabāšanas ilgums: 10 gadi.

Personas datu saņēmēji: Datu subjekts pats par sevi; Pārziņa pilnvaroti darbinieki; Apstrādātājs tikai tādā apjomā, lai apstrādātājs varētu nodrošināt un sniegt pakalpojumu Pārzinim atbilstoši savstarpēji noslēgtajam līgumam; Datu aizsardzības speciālists tikai tādā apjomā, lai Datu aizsardzības speciālists varētu nodrošināt uzdevumu izpildi atbilstoši Vispārīgai datu aizsardzības regulai; Valsts kontrolējošās institūcijas (ja tām ir atbilstošs pilnvarojums). Personas dati netiek nosūtīti uz trešajām valstīm vai starptautiskām organizācijām.

Datu subjekta tiesības: Datu subjekta tiesības nosaka un regulē Vispārīgā datu aizsardzības regula, t.sk., bet ne tikai, pieprasīt pārzinim piekļuvi saviem personas datiem un to labošanu vai dzēšanu, vai apstrādes ierobežošanu attiecībā uz sevi, vai tiesības iebilst pret apstrādi, kā arī tiesības uz datu pārnesamību; atsaukt piekrišanu, neietekmējot tādas apstrādes likumīgumu, kuras pamatā ir pirms atsaukuma sniegta piekrišana; Tiesības kontaktēties ar Datu aizsardzības speciālistu un iesniegt sūdzību, t.sk. uzraudzības iestādei - Datu valsts inspekcijai.

Lēmumu pieņemšana: Personas datu apstrādē netiek automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana.

Personas datu apstrādes politika:

- Mēs ļoti nopietni uztveram personas datu apstrādes aizsardzību, ko mēs veicam ieviešot adekvātus tehniskos un organizatoriskos līdzekļus atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas noteiktajām prasībām.
- Lai nodrošinātu noziedzīgu nodarījumu novēršanu vai atklāšanu saistībā ar īpašuma aizsardzību un personu vitāli svarīgu interešu, tajā skaitā dzīvības un veselības, aizsardzību, mēs paturam tiesības veikt video novērošanu.
- Lai spētu nodrošināt efektīvu izglītības programmas īstenošanu, mēs paturam tiesības publicēt atsevišķus personas datus iestādes telpās, piemēram, bet ne tikai sarakstu ar personām un to pārbaudījumu, sporta un konkursu rezultātiem, kopbildēm un fotogrāfijām no mūsu pasākumiem, un tml.
- Lai sniegtu efektīvāku informācijas sniegšanu audzēkņu vecākiem, mēs paturam tiesības informācijas un dokumentu nodošanu sniegt ar audzēkņu starpniecību.
- Darām Jums zināmu, ka publiskos pasākumos iestādes telpās mēs nenodrošinām personas datu aizsardzību pret trešo personu fotogrāfiju uzņemšanu un to iespējamu tālāku neautorizētu publiskošanu. Ja gadījumā šāda prettiesiska rīcība ir notikusi bez Jūsu piekrišanas, lūdzam vērsties ar sūdzību Datu valsts inspekcijā.

6) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei, realizējot pamatfunkciju "Izglītības programmas īstenošana", ir tiesības bērnu fotogrāfijas izvietot mājas lapā vai izstādīt publiskās izstādēs ārpus izglītības iestāžu telpām un tml.

Atbilde: Nē, lai izglītības iestāde būtu tiesīga to darīt, tai būtu nepieciešama atbilstoša datu subjekta piekrišana, t.i. vecāku vai pilngadīgās personas piekrišana.

- 7) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei ir nepieciešams iegūt piekrišanu pirms fotogrāfiju un / vai video materiālu izvietojšanas mājas lapā? Vai šajos gadījumos būtu nepieciešama rakstiska piekrišana?

Atbilde: Jā, pirms bērnu fotogrāfijas tiek publicētas publiskā tīmekļa vietnē, ir nepieciešams iegūt vecāku piekrišanu. Savukārt, personai paliekot pilngadīgai (18 gadi), piekrišana ir jāprasa no pilngadīgās personas (mēs ieteiktu reizi ceturksnī vai pusgadā veikt pilngadīgo personu identificēšanu un iegūt pilngadīgās personas piekrišanu).

Lai arī Vispārīgā datu aizsardzības regula nenosaka nepieciešamību pēc rakstiskas piekrišanas, mēs no savas puses ieteiktu šajā gadījumā iegūt rakstveida piekrišanu (piekrišanas paraugu mēs nosūtījām epastā iepriekš).

- 8) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei ir nepieciešams iegūt piekrišanu pirms publiskas sporta spēles vai tml. publiska pasākuma, izvietojot fotogrāfijas un / vai video materiālus tīmekļa vietnēs.

Atbilde: Jā, pirms personu (t.sk. bērnu) fotogrāfijas tiek publicētas publiskā tīmekļa vietnē ir nepieciešams iegūt atbilstošu piekrišanu.

Mūsu ieteikumi:

- Ja tiek gatavots nolikums, tad "Informāciju" būtu jāiekļauj nolikumā.
- Pie pasākuma ieejas būtu jāizvieto norādes, ka pasākuma laikā var tikt veikta fotografēšana / filmēšana, materiālus izvietojot {norādīt konkrētu domēna nosaukumu} Tīmekļa vietnē, kā arī jānorāda kontaktinformācija, kur datu subjekts var griezties, lai iebilstu pret šādu darbību.

Šajos gadījumos mēs no savas puses neuzstātu uz nepieciešamību iegūt piekrišanu rakstiski.

- 9) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei ir nepieciešams iegūt piekrišanu pirms fotogrāfiju iekļaušanas foto grāmatā vai citos iespiestu materiālos?

Atbilde: Jā. Fotogrāfijās, kurās datu subjektu var viennozīmīgi identificēt (piemēram, fotogrāfija ir uzņemta tuvplānā, kurā ir tikai viena vai dažas personas), mēs iesakām iegūt rakstveida piekrišanu, lai strīdu gadījumā Pārzinim nebūtu jāaptur šādas foto grāmatas izplatīšanu.

- 10) **Jautājums:** Kāda ir sūdzības kārtība, ja persona nevēlas, ka viņa fotogrāfija ir publicēta?

Atbilde: Ja datu subjekts iebilst pret fotogrāfiju / video materiālu publicēšanu, datu subjektam ir jāgriežas pie Pārziņa vai Datu aizsardzības speciālista.

Datu valsts inspekcija ir norādījusi, ka, ja sūdzība tiks iesniegta inspekcijā, tā šo sūdzību pārsūtīs Pārzinim un šādu sūdzību neizskatīs līdz Pārzinis / Datu aizsardzības speciālists nebūs sniedzis savu atbildi 30 dienu laikā.

Būtiski: tiklīdz ir saņemta sūdzība, samērīgi īsā laikā (ne vēlāk kā 30 dienās) fotogrāfiju izņemt no attiecīgā portāla.

- 11) **Jautājums:** Vai vecākam / pilngadīgai personai ir tiesības atsaukt savu pirms tam sniegto piekrišanu?

Atbilde: Jā, vecākam / pilngadīgai personai ir tiesības atsaukt savu pirms tam sniegto piekrišanu un izglītības iestādei to būtu jāievēro un jānodrošina atbilstoša izpilde.

12) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei būtu jāizņem fotogrāfijas no mājas lapas ar personām, no kurām nav iegūta uzskatāma piekrišana pirms š.g. 25.maija?

Atbilde: Nē, tas nav nepieciešams, bet tiklīdz ir saņemti iebildumi vai norādes no personas par šādu fotogrāfiju publikācijas aizliegumu (nevēlamību), attiecīgās fotogrāfijas būtu jāizņem.

13) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei būtu jāņem vērā vecāku iebildumus pret bērnu vārdu un uzvārdu publicēšanu izglītības iestādes telpās pamatfunkciju Izglītības programmas īstenošanai?

Atbilde: Izglītības iestādei ir tiesības neņemt vērā vecāku iebildumus pamatfunkciju īstenošanai, ko nosaka LR tiesību akti.

14) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei būtu jāņem vērā vecāku iebildumus pret bērnu vārdu un uzvārdu publicēšanu mājas lapā?

Atbilde: Ņemot vērā to, ka mājas lapas uzturēšana ir papildus funkcija, ko nenosaka LR tiesību akti, izglītības iestādei ir jāņem vērā vecāku iebildumus un nepieciešamības gadījumā fotogrāfiju vai attiecīgos personas datus jādzēš no mājas lapas.

15) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei ir tiesības nosūtīt bērnu personas datus citai pašvaldībai, savstarpējo norēķinu veikšanai?

Atbilde: Jā, izglītības iestāde ir tiesīga šādus personas datus nosūtīt, ko nosaka LR tiesību akti.

16) **Jautājums:** Vai veicot video novērošanu, ir nepieciešams uzstādīt video novērošanas zīmes un kāda informācija tajās ir jāietver?

Atbilde: Pie video novērošanas vietas ir jāuzstāda zīme ar norādījumu par video novērošanas veikšanu, Pārziņa nosaukumu un kontaktinformāciju (piemēram, izglītības iestādes tālrunis un / vai mājas lapas adrese).

17) **Jautājums:** Kas ir Apstrādātājs un vai izglītības iestādei būtu nepieciešams veikt papildus pasākumus ņemot vērā jaunās regulas prasības?

Atbilde: Apstrādātājs ir trešā persona, ar kuru Pārzinis (t.sk. izglītības iestāde, kas ir tā sastāvdaļa) ir noslēdzis savstarpēju līgumu pilnvarojot trešo personu noteiktu funkciju vai uzdevumu izpildei. Piemēram, SIA „Izglītības sistēmas” ir Apstrādātājs informācijas sistēmai „e-klase”.

Ja izmantojat “eklasu” vai “mykoob” ar Apstrādāju ir jānoslēdz Personas datu apstrādes līgums vai papildus vienošanās (nosūtījām pirms tam epastā), kurā būtu iekļauta šāda informācija:

- Apstrādātājs ir atbildīgs par piesaistītiem apakšuzņēmējiem;
- Datu apstrādes pārkāpumu gadījumā, Apstrādātājs nekavējoties informē Pārzini.

18) **Jautājums:** Vai izglītības iestāde savā mājas lapā var izvietot informāciju par pedagogiem?

Atbilde: Jā, izglītības iestāde arī bez pedagogu piekrišanas ir tiesīga publiski izvietot šādu informāciju: vārds uzvārds, amata nosaukums, darba tālruna numurs un adrese.

19) **Jautājums:** Vai izglītības iestādei būtu nepieciešams veikt papildus darbības sūtot personas datus epastos ņemot vērā jaunās regulas prasības?

Atbilde: Lietojot epastus būtu nepieciešams veikt šādas darbības:

- Nosūtot epastu ar personas datu saturošu informāciju ārējiem epastiem klāt jāpievieno atrunu, kas ir ietverta Personas datu apstrādes noteikumos.
- Ja Pārziņa darbiniekam ir nepieciešams regulāri nosūtīt epastu ar personas datu saturošu informāciju (piemēram, skolēnu sarakstu), šos datus saglabā datu failā, kuram ir uzstādīta atvēršanas parole, kuras garums ir vismaz 8 simboli. Šīs paroles izpaušanai nedrīkst izmantot epastu, bet būtu jāizmanto alternatīvs veids, piemēram, tālrunis vai tml.

20) **Jautājums:** Kādas ir datu subjekta (vecāku) tiesības ņemot vērā Vispārīgo datu aizsardzības regulu?

Atbilde: Datu subjektam (bērnu vecākiem) ir šādas tiesības:

- Pieprasīt sniegt datu subjektam "Informāciju". Savukārt pārzinim ir pienākums viena mēneša laikā atbildēt (var pagarināt līdz diviem mēnešiem par to attiecīgi informējot datu subjektu).
- Pieprasīt pārzinim piekļuvi saviem personas datiem un to labošanu.
- Atsaukt pirms tam dotu piekrišanu. Šajos gadījumos kontaktēties ar Datu aizsardzības speciālistu (visticamāk datus nevajadzēs dzēst).
- Tiesības iesniegt sūdzību Datu aizsardzības speciālistam un / vai Datu valsts inspekcijai.

21) **Jautājums:** Vai ir nepieciešama viena vai abu vecāku piekrišana datu apstrādei? Kā izglītības iestāde var zināt vai abiem vecākiem ir vecāku pārstāvniecība?

Atbilde: Ja neviens no vecākiem nav izglītības iestādi informējis par ierobežojumiem, t.i. aizliegumu kādam no vecākiem pārstāvēt bērna tiesības, izglītības iestāde pietiek ar viena (jebkura) vecāka piekrišanu.

22) **Jautājums:** Vai izglītības iestāde var sagatavot izziņu ar bērna personas datiem, ko izsniegt radniekam, kas nav bērna vecāks (nav bērna likumiskais pārstāvis)?

Atbilde: Nē, personas datus (t.sk. izziņu) izglītības iestāde nevar nodot trešajām personām (piemēram, citiem radniekiem), izņemot gadījumus, kad pilnvarojumu (piekrišanu) ir devis attiecīgā bērna vecāks.

23) **Jautājums:** Vai telefonsarunās var sniegt personas datus?

Atbilde: Ja vien izglītības iestāde nav vienojusies ar bērna vecāku par atsevišķu kārtību, kādā telefonsarunā tiek identificēts attiecīgais vecāks, un šādai kārtībai ir piekritis vecāks, tad personas datu saturošu informāciju nav atļauts sniegt telefonsarunās.

24) **Jautājums:** Vai uz bērnudārza skapīšiem var likt bērnu vārdu un uzvārdu?

Atbilde: Ja izglītības iestāde ir noteikusi Personas datu apstrādes politiku (t.i. „izglītības iestādei ir tiesības publicēt atsevišķus personas datus izglītības iestādes telpās, piemēram, bet ne tikai sarakstu ar personām un to pārbaudījumu, sporta un

konkursu rezultātiem, koptbildēm un fotogrāfijām no mūsu pasākumiem, un tml.”) un par šādu politiku ir informēts vecāks, tad bērna vārdu un uzvārdu izglītības iestāde var publicēt uz bērnudārza skapīšiem.

25) **Jautājums:** Kas ir datu aizsardzības pārkāpums?

Atbilde: Datu aizsardzības pārkāpums ir personas datu neautorizēta publiskošana vai nonākšana neautorizētu personu rīcībā, piemēram:

- Personas datu (piemēram, izdrukātu skolēnu sarakstu) nozaudēšana;
- Datora, kurā tika glabāta informācija ar personas datiem, zādzība vai nozaudēšana;
- Epasta ar personas datu saturošu informāciju (piemēram, skolēnu sarakstu) nosūtīšana nepareizam adresātam;
- Hakeru ielaušanās informācijas sistēmās un / vai datorā, kurā tiek glabāti personas dati.

26) **Jautājums:** Ko ir nepieciešams darīt, ja ir noticis datu aizsardzības pārkāpums?

Atbilde: Darbiniekam, kas ir konstatējis datu apstrādes pārkāpumu, pēc iespējas ātrāk ir jāinformē Datu aizsardzības speciālistu par šo pārkāpumu. Savukārt Datu aizsardzības speciālists uzdos nepieciešamos jautājumus un sagatavots Pārskatu par datu aizsardzības pārkāpumu. Ja pārkāpums būs būtisks, Datu aizsardzības speciālists Pārskatu iesniegs Datu valsts inspekcijā. Vispārīgā datu aizsardzības regula nosaka, ka Pārzinis bez nepamatotas kavēšanās un, ja iespējams, ne vēlāk kā 72 stundu laikā paziņo Datu valsts inspekcijai par pārkāpumu, kurā tiek norādīta informācija par pārkāpumu, sekas un pasākumi, ko pārzinis ir veicis vai veiks, lai novērstu sekas un nepieļautu pārkāpuma atkārtošanos. Ja 72 stundas ir nokavētas, Datu valsts inspekcijā ir jāiesniedz paskaidrojums par kavēšanās iemesliem.

Datu aizsardzības speciālists

Raivis Grūbe

Šī informatīvā materiāla izplatīšana, nosūtīšana vai jebkāda satura vai daļas nodošana trešajai personai ir atļauta tikai pēc saskaņošanas ar Datu aizsardzības speciālistu.